

Minisymposium Veteallergi.

- Moderator:** Bo Klintberg, Barn- och ungdomsallergolog, Visby lasarett.
- Föreläsare:** Marianne Hage, Professor, enheten för klinisk immunologi och allergi, institutionen för medicin Solna, Karolinska Institutet.
- Eva Östblom, Barn- och ungdomsläkare, Sachsska Barnsjukhuset.
- Nora Nilsson, Barn- och ungdomsallergolog, Astrid Lindgrens Barnsjukhus.

Bakgrundsfakta

Veteallergi definieras som en avvikande reaktion på vete, en reaktion som är icke-toxisk med en immunologisk bakgrund, och som kan vara IgE-förmedlad, icke-IgE-förmedlad eller en kombination av dessa.

(*BLFs stencil 5. Födoämnesallergi – provokation*)

Med den definitionen har vi kliniker att hantera så vitt skilda tillstånd som;

- ”bagarastma”
- celiaki
- veteberoende ansträngningsutlöst astma eller anafylaxi
- veteinducerad enterokolit
- veteutlösta eksemförsämringar
- IgE-medierade symtom av olika svårighetsgrad från hud, magtarmkanal och luftvägar orsakade av peroralt eller inandad vete.

Veteallergi diagnosticeras med en noggrann anamnes som den enskilt viktigaste faktorn vid diagnostik. De tester som idag används för att påvisa IgE-förmedlade reaktioner, är pricktest och specifikt IgE i serum. Testerna är enbart ett hjälpmedel i diagnostiken eftersom både falskt positiva och falskt negativa förekommer. Hos den enskilda patienten finns inget givet samband mellan kvaddelstorlek vid pricktest eller nivå av serum-IgE och kliniska symtom, men ju mer uttalad reaktion man får vid pricktest och ju högre koncentration av serum-IgE desto större är sannolikheten för ett samband med kliniska symtom. Lapptest (Atopy Patch Test) är sannolikt ett användbart test för att påvisa senallergiska reaktioner hos spä- och småbarn med eksem men är f.n. inte så väl standardiserat att det kan rekommenderas för allmänt bruk.

(*BLFs stencil 5. Födoämnesallergi – provokation*)

Vi vet idag att **celiaki** är en T-cells-medierad immunologisk sjukdom hos genetiskt predisponerade individer där sjukdomsprocessen sannolikt startar tidigt i livet. Deamidering av glutenpeptiden förmedlad av transglutaminasenzymet är central för att sjukdom ska uppstå men vi vet idag inte exakt var deamideringsprocessen sker. Det verkar som tarmfloran har stor och kanske avgörande betydelse i sjukdomsprocessen. Det är intressant att se att patogenesen vid celiaki har så många likheter med allergi och diabetes.

(*Frontiers in Celiac Disease; Fasano, Troncone, Branski, Karger, 2008*)

FRÅGOR TILL MARIANNE VAN HAGE:

- Varför ger vete upphov till så många immunologiska reaktioner?
- Varför fungerar våra pricktester/RAST-analyser så dåligt på vete?
- Vad är omega-5-gliadin? – vårt senaste diagnostiska tillskott.

I Sverige hade vi under perioden 1984-1996 en epidemisk ökning av celiaki hos barn under 2 år. Ökningen föregicks av att vi började introducera gluten utan samtidig amning och att industrin ökade glutenmängderna i vällingar och grötprodukter. Epidemin försvann 1996 och föregicks av besluten att

successivt introducera gluten under amningsskydd och att industrin minskade gluteninnehållet i sina produkter.

Idag har forskare i Sverige följt upp 10.000 12-åriga barn födda under perioden med hög celiakiincidens. 0.9% av dessa hade redan en upptäckt celiaki medan 2% hade en dold sjukdom med förhöjda antikroppar och patologiska tunntarmsbiopsier. Detta blir en total prevalens på 2.9%. Det fanns också en klar nord-sydgradient med ökad prevalens i södra Sverige jämfört med norra Sverige. Prevalensen hos pojkar var 2.4% och hos flickor 3.4%.

(Myleus et al, *Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition*, 2009: 49; 170-176, *Celiac Disease Revealed in 3% of Swedish 12-year-olds Born During an Epidemic.*)

FRÅGOR TILL EVA ÖSTBLOM:

- Hur ser epidemiologiska data ut för IgE-medierad veteallergi i Sverige och i världen?

Omega-5-gliadin är ett nytt diagnostiskt hjälpmedel som på kort tid erövrat världen. På världsallergikongressen i Washington i mars 2009 handlade många av postrarna om hur omega-5-gliadin hade testats vid olika sjukdomstillstånd.

FRÅGOR TILL NORA NILSSON:

- Vilka är de vanligaste kliniska frågeställningarna kring veteallergi idag?
- Vilken nytta har vi av omega-5-gliadin i kliniken idag?
- Hur står sig omega-5-gliadin jämfört ”golden standard” i form av veteprovokationer?